

วิเคราะห์บทบาทกระทรวงศึกษาธิการกับการพัฒนาไทยแลนด์ 4.0

Analyze the role of the Ministry of Education and the development of Thailand 4.0

อาคม ยามะลัก

วิทยาลัยเทคนิคลำพูน

Mr-arkom@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้านโดยกระทรวงศึกษาธิการจึงให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่เรานั้นจะก้าวเข้าสู่ยุค 4.0 ซึ่งเป็นยุคแห่งความต้องการความตอบสนองจะมีลักษณะความแข่งขันเข้ามาสู่แต่ละประเทศมากขึ้น และสิ่งเหล่านี้จะต้องขึ้นอยู่กับองค์ความรู้ ความสามารถของแต่ละคนมากกว่า โดยเฉพาะในการขับเคลื่อนการศึกษาของแต่ละประเทศจะมีความเกี่ยวข้องกับบุคลากร และผู้เรียนจำนวนมากหลายล้านคน ซึ่งเมื่อเรานั้นได้มองย้อนกลับมาที่ประเทศของเราถึงผลสรุปของการศึกษาไทยที่ผ่านมา คือ ใช้เวลาเรียนมาก เรียนรู้ได้น้อย มีความเครียด และคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาต่ำ

ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้การบริหารงานของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงเน้นย้ำให้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการปรับเปลี่ยนแนวทางวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับผู้เรียน และต้องมีบทบาทในการสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายในด้านอื่นๆ ด้วย โดยมีการขับเคลื่อนการทำงานตามกระทรวงศึกษาธิการได้มีการวางนโยบายไว้ถึง 7 ด้าน เพื่อเป็นการจัดการศึกษาให้ประชาชนภายในประเทศได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งการสร้างเสมอภาค (Equity) ของโอกาสทางการศึกษา เพื่อที่จะสามารถนำเอาองค์ความรู้จากทางการศึกษานำไปใช้กับการดำรงชีวิตในสังคมไทยตามแนวทางของ ไทยแลนด์ 4.0 ได้อย่างมีความสุข

คำสำคัญ : บทบาท, กระทรวงศึกษาธิการ,การพัฒนาไทยแลนด์ 4.0

Abstracts

Education is the cornerstone of every nation's development. By the Ministry of Education. therefore giving priority to serious educational reforms In order to achieve concrete development competency with other countries Especially in the present era that we will step into the era of the era of demand. The response will be more

competitive into each country. And these must be based on knowledge The ability of each person more Especially in driving education of each country. it is related to personnel. And millions of learners Which when we look back to our country. the conclusion of the past Thai education is to spend a lot of time studying Less learning. stress and quality. low graduates

Therefore. the Ministry of Education Under the administration of Minister of Education Therefore emphasizes on continuing to drive government policy in education By adjusting the working method to suit the learners And must have a role in supporting other policy drives as well as driving the work according to the Ministry of Education. has put in place 8 policies in order to manage education for people in the country to receive equal education Including creating equity of educational opportunities In order to be able to apply knowledge from education to apply to living in Thai society according to the Thai guidelines.

Key words: role, Ministry of Education, Thailand 4.0 development

บทนำ

การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้านโดยกระทรวงศึกษาธิการจึงให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งหนึ่งในเป้าหมายของการผลิตคน คือ การตอบโจทย์ภาคเอกชน และภาคอุตสาหกรรมในระดับพื้นที่ในประเทศ และต่างประเทศทั้งการเกิดอาชีพใหม่ เทคโนโลยีที่ทันสมัย ตลอดจนการรับคนเข้าทำงานที่มุ่งเน้นศักยภาพและสมรรถนะในการทำงานมากกว่าใบปริญญา ครูอาจารย์ ถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอน ออกแบบการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวก รวมทั้งกระตุ้น และสร้างแรงบันดาลใจ เพื่อดึงศักยภาพของเด็กออกมาให้ได้มากที่สุด (สุวิทย์ มูลคำและคณะ. 2542 : 67.)จากนั้นจึงส่งเสริมให้เด็กได้เรียนในสิ่งที่ชอบและถนัด ทำให้เด็กรู้ถึงทิศทางการพัฒนาตนเอง โดยเลือกที่จะเรียนต่อในสิ่งที่ตรงกับศักยภาพจริงๆ ไม่ใช่เลือกเรียนตามค่านิยม และตกงานภายหลังจบการศึกษา

สถานศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ ปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา ก็ต้องสร้างกลไกการบูรณาการ ทั้งความรู้ ทักษะ และสมรรถนะ ตามความต้องการของตลาดแรงงาน และภาคอุตสาหกรรม นอกจากนี้ในส่วน of กระทรวงศึกษาธิการเองก็จะต้องได้ปรับเปลี่ยนการดำเนินงานรองรับการเปลี่ยนแปลงในหลายส่วน อาทิ โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School) โครงการผลิตอาชีพะพันธุ์ใหม่ (สอศ.) และบัณฑิตพันธุ์ใหม่ (สกอ.) เป็นต้น (วัฒนา ระเบียบทุกข์. 2542 : 43.)เพื่อเปิดรับสิ่งใหม่ และ

ความเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก เพราะถึงอย่างไรการศึกษาก็เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อต่อยอดไปสู่การสร้างนวัตกรรมเชิงพาณิชย์ และเป็นการสร้างความชำนาญ เฉพาะด้านเพื่อเดินหน้ายกระดับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างคนไทย 4.0 ที่ทันโลก ทันสมัย ทันเทคโนโลยี ดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมโลก (Global Citizen) ตลอดจนเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาตนเอง และสร้างความเปลี่ยนแปลงในองค์กรและสังคมเพราะในที่สุดแล้ว ทุกคนจะต้องช่วยกันพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ แหล่งรวมจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะกำลังคนให้แข่งขันได้ เพื่อนำไปสู่การสร้างคนดี และสร้างผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงให้กับสังคมโลกต่อไปได้

การศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนา และการแข่งขันของทุกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่เรานั้นจะก้าวเข้าสู่ยุค 4.0 ซึ่งเป็นยุคแห่งความต้องการความตอบสนอง โดยจะมีลักษณะความแข่งขันเข้ามาสู่แต่ละประเทศมากขึ้น และสิ่งเหล่านี้จะต้องขึ้นอยู่กับองค์ความรู้ ความสามารถของแต่ละคนมากกว่า โดยเฉพาะในการขับเคลื่อนการศึกษาของแต่ละประเทศจะมีความเกี่ยวข้องกับบุคลากร และผู้เรียนจำนวนหลายล้านคน ซึ่งเมื่อเรานั้นได้มองย้อนกลับมาที่ประเทศของเราถึงผลสรุปของการศึกษาไทยที่ผ่านมา คือ ใช้เวลาเรียนมาก เรียนรู้ได้น้อย มีความเครียด และคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาดำ ดังนั้นการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลทางด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้การบริหารงานของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงเน้นย้ำให้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการทำงานให้เหมาะสม และต้องมีการมีบทบาทในการสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายในด้านอื่นๆ ด้วย รวมทั้งมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้มากขึ้น ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ และขับเคลื่อนการทำงานอย่างจริงจัง สำหรับนโยบายที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและขับเคลื่อนการทำงานตามกระทรวงศึกษาธิการได้มีการวางนโยบายไว้ถึง 7 ด้าน (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. 2547 :78.) เช่น ด้านเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้าน การจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา (แท็บเล็ต) ด้านการวิจัยและพัฒนาตลอดไปถึงด้านการ บูรณาการการทำงานร่วมกับกระทรวงหน่วยงานอื่นๆ เพื่อช่วยในการขับเคลื่อนนโยบายของการศึกษา เป็นต้น ซึ่งถ้าหากกระทรวงศึกษาธิการได้มีเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง และมีระบบระเบียบในการบริหารงานแล้ว โดยสิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมานั้นก็คือ การที่ผู้เรียนตั้งแต่ ระดับ ประถม มัธยม จนถึง อุดมศึกษา ก็จะทำให้ผู้เรียนนั้นได้มีประสิทธิภาพในการเรียนทั้งทักษะวิชาการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถสร้างคนให้มีความรู้ความสามารถมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นมีลักษณะนิสัยจิตใจที่ดีงาม มีความพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อตนเอง และสังคม มีความพร้อมที่จะประกอบการทำงานอาชีพได้ และการศึกษายังช่วยให้คนเจริญงอกงาม ทั้งทางปัญญา จิตใจ ร่างกาย ซึ่งการศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่ 5 ของชีวิต เป็นปัจจัยที่จะช่วยแก้ปัญหาทุกๆ ด้านของชีวิต โดยเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในโลก

1. บทบาท และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการกับการพัฒนาในยุคไทยแลนด์ 4.0

1.1 บทบาทของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานราชการไทยประเภทกระทรวง มีหน้าที่ส่งเสริมการศึกษาให้กับประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม สร้างความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษา ส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมทางการศึกษา ส่งเสริมการศึกษาวิชาชีพ ให้เอกชนมีส่วนร่วมในการศึกษา เน้นให้นิสิตนักศึกษามีโอกาสศึกษาต่อสูงขึ้นทั้งในท้องถิ่นและสถาบันเปิด เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้บริการแก่สังคม พัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษให้ได้เรียนและแสดงออกในทางที่เหมาะสม และบทบาทหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการกับการพัฒนาการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 ในปัจจุบันนี้ จะต้องมีการสร้างผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ และมีทักษะในการประยุกต์ให้เข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ สร้างความคิดของเด็กและเยาวชนไปสู่ที่ยากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นความสำเร็จของการยกระดับคุณภาพการศึกษาของชาติ การพัฒนาผู้เรียนต้องพัฒนาทั้งด้านความรู้ และทักษะการเรียนรู้ที่ดีที่สุด คือ การเรียนรู้จากปัญหาจริงที่เกิดขึ้น เรียกว่าเป็น Problem Based Learning ปัจจุบันการศึกษาอยู่ในยุค 4.0 โดยผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อการสอนทุกรูปแบบ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัล โดยเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการสืบค้น และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากข้อมูลในปัจจุบันมีจำนวนมาก ผู้เรียนจึงต้องมีความสามารถในการค้นหา และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว นั้นเอง และบทบาทหน้าที่สำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ (กิตติชัย สุธาสิโนบล. 2555 : 11) คือ

(1) อบรมให้เรียนรู้ระเบียบแบบแผนของสังคม

สอนให้สมาชิกในสังคมได้พัฒนาบุคลิกภาพ มีกิริยามรรยาท มีจริยธรรม คุณธรรม เคารพในสิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติตามหน้าที่ของตน

(2) อบรมให้สมาชิกได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ

เพื่อการดำรงชีวิตเพื่อเพิ่ม ผลผลิตในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การบริการ นอกจากสอนให้ผู้คนได้เรียนรู้ในการประกอบอาชีพแล้ว สถาบันการศึกษายังมีหน้าที่ในการพัฒนาอาชีพ ริเริ่มสร้างสรรค์อาชีพ เพื่อผลผลิตใหม่ที่จะสนองความต้องการของสังคม

(3) จัดสรรตำแหน่งและกำหนดหน้าที่การงานให้แก่บุคคล

เพื่อบุคคลได้เรียนรู้ในอาชีพใด มีความสามารถในทางใด เพื่อที่จะผู้เรียนเหล่านั้นจะได้นำไปใช้กับการทำงานในอาชีพนั้นได้

(4) ช่วยให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ในสังคม

เมื่อการศึกษาเจริญก้าวหน้าขึ้น ก่อให้เกิดความรู้ แนวคิด เทคนิคใหม่ ๆ การค้นพบต่าง ๆ ทำให้เกิดการประดิษฐ์สิ่งของอุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ และมีการพัฒนาสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

(5) ช่วยให้สังคมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ผลจากการศึกษาอบรมให้เรียนรู้ระเบียบแบบแผน วัฒนธรรมเดียวกัน ยิ่งถ้ามีการใช้ภาษาเดียวกันในการติดต่อสื่อสาร จะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน มีความผูกพันกันดีขึ้น

(6) ช่วยให้เกิดการเลื่อนชั้นทางสังคม

ในทุกสังคมย่อมประกอบด้วยชนชั้นและจากการมีชนชั้น ซึ่งจัดว่าเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม นั้น สมาชิกส่วนหนึ่งย่อมจะมีความต้องการเลื่อนชั้นทางสังคมและปัจจัยหนึ่งจะช่วยได้ ก็คือ การศึกษา เพราะว่า การศึกษาจะช่วยเพิ่มโอกาสในการได้รับตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงขึ้น มีเกียรติได้รับการยกย่อง

(7) ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพเฉพาะของสมาชิกจากการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ

เขาอาจสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องและกลายมาเป็นคุณสมบัติประจำตัวเขา เช่น ความรักในศิลปะและดนตรีหรือความซาบซึ้งในวรรณกรรม ความสนใจ ทางการเมือง ฯลฯ

1.2 นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

การศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาและการแข่งขันของทุกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันการแข่งขันของประเทศขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของคน มากกว่าจำนวนคนและทรัพยากรเช่นในอดีต ซึ่งในการขับเคลื่อนการศึกษาของประเทศ เกี่ยวข้องกับบุคลากรและผู้เรียน จำนวน หลายล้านคน ประกอบกับผลสรุปของการศึกษาไทยที่ผ่านมา คือ ใช้เวลาเรียนมาก เรียนรู้ได้น้อย มีความเครียด และคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาต่ำ ดังนั้น การขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ จึงเน้นย้ำให้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ปรับเปลี่ยนแนวทางวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยมีทั้งหมด 7 ด้าน (กิตติชัย สุธาสิโนบล. 2555 : 80) ดังต่อไปนี้

(1) ด้านการเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพผู้เรียน

1. การปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ โดยให้มีการทบทวนเนื้อหาสาระในหลักสูตรที่เด็กและเยาวชนต้องเรียนเพื่อให้มี ความรู้พื้นฐาน และการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง เท้าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก นอกจากนั้น ควรเน้นเรื่องพื้นฐานคณิตศาสตร์ เพื่อต่อยอดในการผลิตนักวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษ และการใช้ภาษาไทย เพราะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร และการอ่าน การคิดวิเคราะห์ การย่อความ ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญของเด็กไทย รวมทั้ง การสร้างจิตสำนึกและค่านิยม ที่ถูกต้องให้แก่เด็กและเยาวชน รวมถึงการส่งเสริมการพัฒนาด้านสุขภาพ และภาวะโภชนาการให้เด็ก อย่างเหมาะสมกับวัยด้วย

2. การผลิตและพัฒนากำลังคนให้ตรงกับอุปสงค์ทั้งภายในประเทศและระดับสากล โดย การผลิตและพัฒนากำลังคนต้องเน้นในสาขาที่ขาดแคลนหรือมีความจำเป็นต่อการ พัฒนาประเทศ เช่น บุคลากรด้านการแพทย์ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และพยาบาล เป็นต้น ควรเน้นพัฒนาคนไทยให้

มีความรู้ความสามารถ ด้านภาษาอังกฤษ มีศักยภาพเพียงพอไปทำงานในต่างประเทศได้ และต้องมีการเตรียมคนไทย ให้พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้วย โดยครูอาจารย์จะต้องแนะแนวการศึกษาให้นักเรียนนักศึกษาสนใจเรียนในสาขาที่ ขาดแคลนตั้งแต่ต้น เมื่อเปิดประชาคมอาเซียนทำให้มีงานรองรับและมีรายได้ดี ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีเน้นย้ำให้กระทรวงศึกษาธิการเร่งผลิตกำลังคนระดับอาชีวศึกษา ด้านคอมพิวเตอร์และวิศวกรรมยานยนต์ ให้เพียงพอต่อความต้องการของอุตสาหกรรมยานยนต์

3. การปลูกฝังคุณธรรมและจิตสำนึกประชาธิปไตย โดยให้ดำเนินการเรื่องการปฏิบัติธรรมของนักเรียนนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง เน้นการปลูกฝังเรื่องความมีวินัย การแบ่งหน้าที่การทำงาน จิตอาสา การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ความเสียสละ ความเสมอภาคหญิง - ชาย ตั้งแต่เล็กๆ นอกจากนั้นให้ดำเนินการนำโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โครงการครูพระสอนศีลธรรม และโครงการปฏิบัติธรรมสำหรับผู้บริหารมาดำเนินการต่อเนื่อง รวมทั้ง ควรนำเรื่องหน้าที่พลเมือง และศีลธรรมกลับมาบรรจุในหลักสูตร การเรียนการสอน

4. การพัฒนาคุณภาพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยให้มุ่งเน้นครูสาขาที่ขาดแคลน โดยเฉพาะครูที่สอนไม่ตรงตามวุฒิ และครูบรรจุใหม่ต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ปรชาญชาวบ้าน และบุคลากรจากภาคส่วนต่างๆ ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาเป็นครู ช่วยสอน โดยเร่งรัดแก้ปัญหาให้คนที่มีความรู้ในสาขาที่ขาดแคลนหรือชาวต่างชาติ ที่ไม่มีใบประกอบวิชาชีพครูมาช่วยสอนในโรงเรียนได้ เช่น ภาษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษามากยิ่งขึ้น นอกจากนั้น ควรเน้นการพัฒนาครูให้สามารถส่งเสริม สร้างทักษะและอำนวยความสะดวกให้เด็กคิดได้อย่างถูกต้อง สร้างสรรค์ และเน้นการสร้างขวัญกำลังใจและสิทธิประโยชน์เกื้อกูลให้กับครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูมีกำลังใจทุ่มเทให้กับการพัฒนาการเรียนการสอนมากขึ้น เช่น เรื่องเงินเดือนครู การเลื่อนวิทยฐานะ ปัญหาหนี้สินครู เป็นต้น

5. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้นำโรงเรียนต้นแบบหรือโรงเรียนตัวอย่างที่สามารถจัดระบบการศึกษาโดยนำ เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้มาเป็นตัวอย่าง เพื่อโรงเรียนอื่นนำไปปรับใช้เพิ่มขึ้นต่อไป

(2) ด้านการสร้างโอกาสทางการศึกษา

1. สร้างโอกาสทางการศึกษาให้ครอบคลุมผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการทุพพลภาพ โดยให้มีการขยายการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลกลุ่มดังกล่าวอย่างทั่วถึง เช่น โครงการ 1 อำเภอ 1 ทุน การดำเนินโครงการระยะแรกเน้นให้โอกาสแก่คนที่ยากไร้เป็นเป้าหมายหลัก ระยะต่อมาเปิดโอกาสให้มีการสอบแข่งขัน ผู้เรียนดีจึงเป็นผู้ได้รับทุน (ทุนสำหรับเด็กเก่ง) ดังนั้น ต่อไปต้องพิจารณาทุนสำหรับผู้ยากไร้เพิ่มเติม เพื่อให้คนยากไร้มีโอกาสไปศึกษาต่อต่างประเทศอย่างเสมอภาค

2. การศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต ควรส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย เช่น การจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานได้ยกระดับการศึกษา และได้รับ การพัฒนาเพื่อการประกอบอาชีพและรองรับกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะควร ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้สูงอายุให้มีความรู้ การประกอบอาชีพ เพื่อให้กลับมา เป็นกำลังการผลิตของสังคมได้ นอกจากนี้ ควรส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินโครงการพระราชดำริ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ โครงการ ศิลปาชีพ และการพัฒนาต่อยอดสินค้า OTOP เพื่อการส่งออก ต่างประเทศ การเรียนภาษาของประเทศ เพื่อนบ้าน การเปิดศูนย์การเรียนรู้ในต่างประเทศ ทั้งศูนย์ สอนภาษาไทยให้กับชาวต่างประเทศ และศูนย์ การเรียนรู้สำหรับคนไทยในต่างประเทศ เพื่อการ สื่อสารและสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน

(3) ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด มุ่งเน้นให้ทุกสถานศึกษาต้องไม่มียาเสพติด

เช่นเดียวกับโครงการ "โรงเรียนสีขาว" ในอดีตที่ผ่านมา โดยให้เพิ่มเติมการดำเนินงานในเรื่อง ความเข้มแข็ง การติดตามอย่างใกล้ชิด และต้องสอนให้เด็กมีภูมิคุ้มกัน มีความรู้เกี่ยวกับโทษภัยของยา เสพติด และมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และการได้รับโทษ เมื่อกระทำความผิด นอกจากนี้ ควรเร่งรัด ให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กและ เยาวชนอื่นด้วย เช่น เด็กท้อง ก่อนวัยเรียน ต้องให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างถูกต้อง เด็กติดเกม ต้องสอนให้เด็กมีภูมิคุ้มกัน มี ความรู้เกี่ยวกับการรับโทษ ปัญหาการทะเลาะวิวาทและใช้ความรุนแรง ของนักเรียนนักศึกษา ต้องเร่ง แก้ปัญหาและสร้างภาพลักษณ์ที่ดี โดยเฉพาะระดับอาชีวศึกษา เป็นต้น

(4) ด้านการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา (แท็บเล็ต)

ในการจัดหาแท็บเล็ตสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต้อง ดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม และโปร่งใส รวมทั้ง เน้นการพัฒนาเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุใน แท็บเล็ตให้มีความน่าสนใจ และส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก

(5) ด้านการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยให้มุ่งเน้นงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อภาคการผลิต หรือภาคอื่นๆ ได้จริง ซึ่งจะส่งผลให้ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น โดยแนวทางการดำเนินงานข้อแรก ให้สำรวจ และนำงานวิจัยที่ ทำไว้แล้วที่สามารถนำมาปรับใช้ประโยชน์ได้ มาปรับปรุง ต่อยอดเพื่อประยุกต์ใช้ประโยชน์จริง ข้อที่ สอง ในการทำวิจัย ควรให้คนที่จะใช้ผลงานวิจัยเข้ามาร่วมทำการวิจัยหรือเข้ามามีส่วนร่วมด้วย เช่น ภาคธุรกิจ เพราะหากวิจัยแล้วภาคธุรกิจเห็นว่าได้ประโยชน์จริง ภาคธุรกิจย่อมให้การสนับสนุน งบประมาณเพื่อการวิจัยมากขึ้นช่วยประหยัดงบประมาณเพื่อการวิจัยของภาครัฐลง ทั้งนี้ ในการวิจัย นอกจากการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์หรือสังคมศาสตร์แท้ๆ ส่วนหนึ่งแล้ว ควรเน้นการวิจัยที่นำไปใช้ ประโยชน์หรือประยุกต์ใช้ได้จริง

(6) ด้านการบริหารจัดการที่มีความเข้มแข็ง

1. การดูแลเรื่องการล่อลวงละเมิดทางเพศในสถานศึกษาอย่างจริงจัง ถือเป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะการล่อลวงละเมิดทางเพศในสถานศึกษา ระหว่างครูกับนักเรียน อาจารย์กับนักศึกษา รวมถึงบุคลากรทางการศึกษาด้วย

2. การพัฒนาประสิทธิภาพสถานศึกษา ให้มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ โรงเรียนขนาดเล็ก โดยจัดระบบรับส่งเด็กจากโรงเรียนขนาดเล็กด้วยคุณภาพ ไปเรียนยังโรงเรียนที่มีคุณภาพดีกว่า โดยผู้ปกครองไม่เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ช่วยให้เด็กได้รับการศึกษาที่ดีขึ้น และเป็นการประหยัดงบประมาณด้วย ทั้งนี้ ในการดำเนินงานต้องคำนึงถึงปัญหาของมวลชนด้วย เช่น ผู้ปกครองยินยอม เป็นต้น

3. การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ให้มีการประเมินผลการดำเนินงาน แผนงาน โครงการ เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดทุก 3 เดือน และปรับปรุงการดำเนินงานให้ดีขึ้น เร็วขึ้นอย่างต่อเนื่อง

(7) ด้านการบูรณาการการทำงานร่วมกับกระทรวง หรือหน่วยงานอื่นๆ

ในการขับเคลื่อนนโยบาย รัฐบาล ในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล นอกจาก กระทรวงศึกษาธิการจะรับผิดชอบขับเคลื่อนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยตรง ได้แก่ นโยบายเร่งด่วน และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแล้ว ยังต้องมีบทบาทเข้าไปมีส่วนร่วมหรือ สนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายด้านอื่นด้วย เช่น การเร่งผลิตบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุข ให้เพียงพอ (นโยบายด้านสาธารณสุข) การสร้างคนที่มีฐานความรู้ ความชำนาญ และความคิดสร้างสรรค์ต่อยอดความรู้ สร้างนวัตกรรมจากงานวิจัยได้ (นโยบายด้านเศรษฐกิจ) การเพิ่มบทบาทในการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี และการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว (นโยบายเร่งด่วน) เป็นต้น รวมทั้งนโยบายอื่นๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน โดยบูรณาการการทำงานร่วมกับกระทรวงหลักและกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ต่อไป

2. สิ่งที่จะได้รับจากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการกับการพัฒนาประเทศไทย

ความมุ่งหมายของการศึกษานั้น ได้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างหนึ่ง โดยได้มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถที่ติดตัวมนุษย์แต่ละคน ซึ่งการเรียนในโรงเรียนก็ดี กระบวนการสอน ก็ดีนั้น ก็แค่เป็นเพียงวิธีการที่จะนำไปสู่ผล ฉะนั้นสิ่งใดที่จะทำให้บุคคลมีความรู้ความสามารถ ความเข้าใจ มีทักษะที่ดี และทำให้นิสัยเปลี่ยนไปในทางที่ดีงาม ที่ถูกต้อง ที่สังคมมารยอมรับซึ่งก็ถือได้ว่าเป็นการศึกษาทั้งสิ้น และการศึกษาที่เช่นเดียวกับกิจกรรมอื่นๆ ของมนุษย์ ที่จะต้องมีความมุ่งหมาย บางครั้งในความมุ่งหมายการศึกษาแสดงออกถึงลักษณะที่มีความคลุมเครือ กว้างขวาง และเป็นนามธรรม บางครั้งก็มีลักษณะเป็นคำแถลงการณ์ บางครั้งก็เป็นในรูปธรรมที่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม ไม่

ว่าความมุ่งหมายจะมีลักษณะอย่างไร ย่อมจะเป็นแนวทางในการชี้ทางของคำว่า การศึกษา ทั้งสิ้นนั่นเอง

โดยความมุ่งหมายของการศึกษาเราสามารถแบ่งออกเป็นประเด็นกว้างๆ ได้ดังต่อไปนี้ ก็คือ

(1) ด้านของบุคคล คือ การศึกษามีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาอำนาจ และความสามารถภายในของบุคคล

(2) ด้านของเศรษฐกิจ คือ การศึกษามีความมุ่งหมายที่จะพัฒนา ความรู้ ทักษะ ของแต่ละบุคคล ให้สามารถมีบทบาทที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในฐานะผู้ประกอบการอาชีพ

(3) ด้านของสังคมและจริยธรรม คือ การศึกษามีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาค่านิยม และเจตคติอันจะก่อให้เกิดความซื่อสัตย์ และการมีส่วนร่วมอย่างมีความรับผิดชอบต่อชีวิตและสังคม

(4) ด้านของการเมือง คือ การศึกษามีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาความรู้สึกที่จะเป็นส่วนหนึ่งของประเทศ และสร้างความสำนึกในหน้าที่ต่อส่วนรวม

อีกทั้งยังทำให้พบว่า การศึกษาสามารถที่จะช่วยอำนวยความสะดวกต่อความมุ่งหมายในการศึกษาดังต่อไปนี้ ก็คือ

(1) การศึกษานั้นสนองความต้องการขั้นพื้นฐานด้านความรู้ของมนุษย์ ช่วยให้มนุษย์มีเครื่องมือและวิธีการที่จะช่วยสนองความต้องการด้านอื่นๆ ตลอดจนช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา

(2) การศึกษานั้นทำให้มีกำลังคนที่มีทักษะที่จำเป็น เพื่อการอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจด้านต่างๆ การศึกษาช่วยให้มีวิธีการพัฒนาความรู้ ทักษะและสมรรถนะในการผลิตของกำลังแรงงานเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดเจตคติที่ทันสมัย และเป็นบุคคลที่มีความหวัง

(3) การศึกษานั้นกำหนดรายได้ของบุคคลในปัจจุบัน ช่วยกระจายรายได้และการจ้างงานในอนาคต ในทางเศรษฐกิจ ไม่เพียงแต่ระดับมัธยมศึกษา ระดับช่างเทคนิคหรืออุดมศึกษาเท่านั้นที่สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ แต่การศึกษาในระดับประถมศึกษา การศึกษานอกระบบ ตลอดจนการฝึกอบรมล้วนมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งสิ้น

บทสรุปวิเคราะห์

เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ว่า กระทรวงศึกษาธิการของทุกๆ ประเทศจะมีหน้าที่หลักในการรับผิดชอบ ดำเนินงาน จัดการ และดูแลรับผิดชอบงานทางการศึกษาทุกอย่าง การทำงานของกระทรวงศึกษาธิการถือว่าเป็นงานที่ท้าทาย และเป็นเส้นทางหลักในการพัฒนาประเทศในทุกๆ มิติเมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว กระทรวงศึกษาธิการจำเป็นต้องมีการวางแผนการดำเนินงานด้านการศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ แม้ว่าวันเวลาผันผ่านไป กระทรวงศึกษาธิการ ยังต้องจำเป็นในการปฏิบัติภารกิจหลักต่อไป กล่าวคือ การสร้างเสริมและมีการ

จัดการศึกษาให้ประชาชนภายในประเทศได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งการสร้างความเสมอภาค (Equity) ของโอกาสทางการศึกษาด้วย

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการในยุคปัจจุบันนี้ยังส่งเสริมให้ทุกคนได้รับโอกาสศึกษาต่อตามศักยภาพ และสมรรถนะของตนเองอีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้นกระทรวงศึกษาธิการยังเปิดโอกาสให้หน่วยงานอื่น องค์กรมหาชน และองค์กรของเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริการทางการศึกษามากขึ้น โดยมีการผลักดันเปลี่ยนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในบางยุค บางสมัย บางครั้งดูเหมือนเป็นรอยต่อ ที่ไม่ลงตัวเท่าใดนัก แต่ทั้งนี้ยังถือว่า กระทรวงเองยืนหยัดและมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของชาติให้มีความเจริญงอกงามไปอย่างไม่หยุดยั้ง และโดยในยุค 4.0 นี้ กระทรวงศึกษาธิการก็ได้มีการวางแผนทำดำเนินงานตามนโยบายที่ได้ตั้งเอาไว้ นั่นก็คือ การเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพผู้เรียน การสร้างโอกาสทางการศึกษา การส่งเสริมการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา (แท็บเล็ต) และมีการพัฒนางานวิจัย พร้อมกับการบริหารจัดการงานที่มีความเข้มแข็ง พร้อมทั้งจะเป็นตัวเชื่อมโยงในการทำงานทำกับองค์กรอื่น ๆ ที่มีความพร้อมจะเข้ามาช่วยเป็นกำลังในการเร่งพัฒนาการศึกษาของไทย ในยุค 4.0 ให้มีประสิทธิภาพให้มากยิ่งขึ้น

เนื่องจากว่า การศึกษานั้น เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการจะพัฒนาประเทศในแต่ละด้านได้ เพราะว่า ถ้าหากประเทศเราได้มีบุคคล หรือทรัพยากรมนุษย์ที่มีองค์ความรู้ ความสามารถที่อยู่ในระดับตามมาตรฐานสากลแล้วนั้น สิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมานั้นก็คือ ประเทศของเราก็จะมีการพัฒนาไปได้ อย่างก้าวกระโดด ยกตัวเช่น ด้านของเศรษฐกิจ คือ การศึกษามีความมุ่งหมายที่จะพัฒนา ความรู้ ทักษะของแต่ละบุคคล ให้สามารถมีบทบาทที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในฐานะผู้ประกอบการอาชีพ ด้านของสังคม คือ การศึกษามีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาค่านิยม และเจตคติ อันจะก่อให้เกิดความซื่อสัตย์ และการมีส่วนร่วมอย่างมีความรับผิดชอบต่อชีวิต และด้านการเมือง คือ การศึกษามีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาความรู้สึกที่จะเป็นส่วนหนึ่งของประเทศ และสร้างความสำนึกในหน้าที่ต่อส่วนรวม ได้อย่างเหมาะสม และสามารถดำรงชีวิตในสังคมไทยตามแนวทางของ ไทยแลนด์ 4.0 ได้อย่างมีความสุข

References

- กิตติชัย สุทธาสโนบล. (2555). บทบาทหน้าที่สำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัฒนา กระจับทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร : แอลทีเพรส จำกัด.

สุวิทย์ มูลคำและคณะ. (2542). Child center : Storyline method : การบูรณาการ
หลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร : ที.
พี.พีริ้น จำกัด .

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. (2547). นโยบายการศึกษาของรัฐบาล. กรุงเทพมหานคร :
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.